

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

**SENIOR CERTIFICATE/
NATIONAL SENIOR CERTIFICATE**

GIREIDI YA 12

TSHIVENDA LUAMBO LWA U ENGEDZA LWA U THOMA (FAL)

BAMMBIRI LA VHURARU (P3)

LARA 2020

MARAGA: 100

TSHIFHINGA: Awara 2½

Bammbiri ili li na masiatari a 6.

NDAELA NA MAFHUNGOTHANGELI

1. Hełi bammbiri li na KHETHEKANYO THARU:

KHETHEKANYO YA A:	Maanea	(50)
KHETHEKANYO YA B:	Zwibveledzwa Zwilapfu zwa Vhudavhidzani	(30)
KHETHEKANYO YA C:	Zwibveledzwa Zwipfufhi zwa Vhudavhidzani/
zwa Tsumbedzi/zwa Mafhungo	(20)

2. Fhindulani mbudziso NTHIHI u bva kha khethekanyo INWE na INWE.

3. Nwalani nga luambo lune na khou lingwa ngalwo.

4. Thomani khethekanyo INWE na INWE kha siatari LISWA.

5. Ni fanela u pulana (tsumbo: mapa wa muhumbulo/nyolo/tshati ya nyelelo/maipfi a re khii na zwinwe), u vhalulula na u sedzulusa mushumo wanu. Pulane yanu i tea u RANGELA maanea.

6. U pulana hothe hu tea u sumbedzwa nga u ralo. Ni eletshedzwa u thutha pulane yothe nga u tala mutalo u budekanyaho khayo.

7. Ni eletshedzwa lwa tshothe uri ni shumise ndangatshifhinga iyi yo anganywaho:

KHETHEKANYO YA A:	Heneffa kha minetse ya 80
KHETHEKANYO YA B:	Heneffa kha minetse ya 40
KHETHEKANYO YA C:	Heneffa kha minetse ya 30

8. Nomborani phindulo dzanu sa zwe thothe dza nomboriswa zwone kha bammbiri la mbudziso.

9. Neani phindulo INWE na INWE thothe yo teaho.

10. Musi ni tshi vhala tshivhalo tsha maipfi, maipfi a re kha thothe ye na nanga ha tei u katelwa kha itsho tshivhalo.

11. Nwalani nga vhudele nahone zwi no vhalea.

KHETHEKANYO YA A: MAANEA**MBUDZISO 1**

Fhindulani mbudziso NTHIHI kha dza malo dzi tevhelaho. Vhulapfu ha phindulo yanu vhu vhe maipfi a u bva kha 250 u ya kha 300.

- 1.1 Illo lo vha duvha la madakalo vhutshiloni hanga. [50]
- 1.2 Hezwi zwi nnea mutakalo wa mbilu yanga. [50]
- 1.3 Bugu ye nda i vhala ya shandula kuhumbulele kwanga. [50]
- 1.4 Vhana vha tea u gudiswa u vha na vhu^{di}fhinduleli nga ha tsireledzo yavho. Haseledzani. [50]
- 1.5 Vhumatshelo ha Afrika Tshipembe vhu zwandani zwa vhaswa. Tatani ni tshi tenda kana ni tshi hanedza. [50]
- 1.6 Talelani zwifanyiso zwi tevhelaho nga vhouronwane uri ni do kona u nwala maanea ane a anana nazwo. Nangani tshithihi ni nwale ngatsho maanea anu. Maanea anu ni a nee thoho yo teaho:

1.6.1

[Tshi bva kha inthanethe]

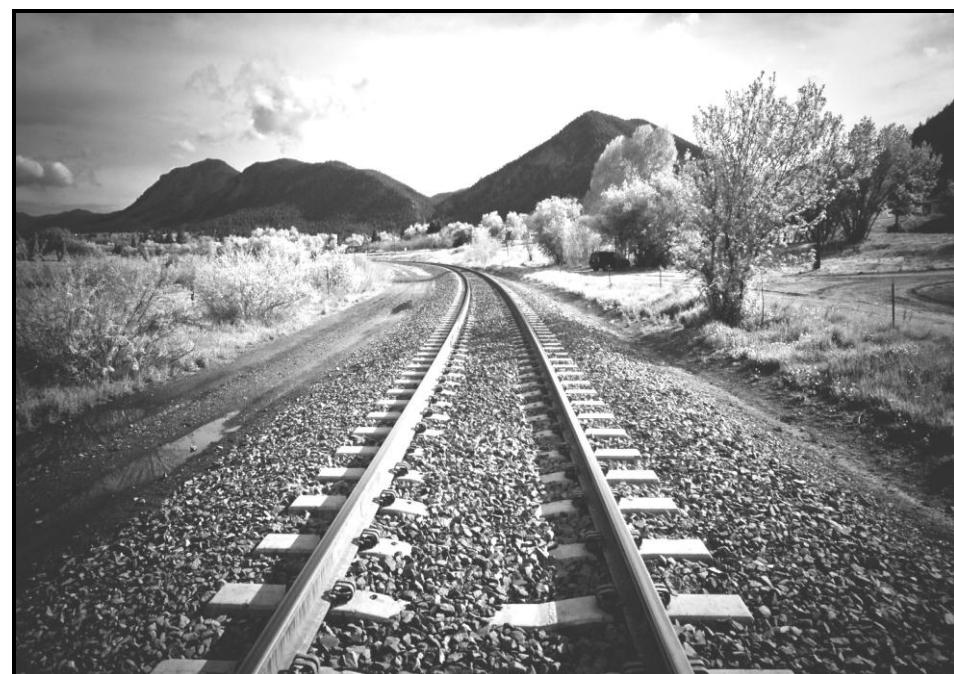
[50]

1.6.2

[\[www.black and white images\]](http://www.blackandwhiteimages.com)

[50]

1.6.3

[\[www.black and white images\]](http://www.blackandwhiteimages.com)

[50]

THANGANYELO YA KHETHEKANYO YA A:

50

KHETHEKANYO YA B: ZWIBVELEDZWA ZWILAPFU ZWA VHUDAVHIDZANI**MBUDZISO 2**

Fhindulani mbudziso NTHIHI kha nna dzi tevhelaho. Vhulapfu ha phindulo yanu vhu vhe maipfi a u bva kha 120 u ya kha 150.

2.1 VHURIFHI HA TSHIOFISI (KHUMBELO)

Inwi ni muñwaleli wa dzangano la Putalushaka line la thogomela vhashai. Hu na thahelelo ya zwiliwa kha miñwe mirado i kwameaho.

Nwalelani vhurifhi mavhengele a re tsini na henefho ni tshi humbelo thuso ya zwiliwa.

[30]

2.2 NGANEAVHUTSHILO YA MUFU

No siiwa nga muñwe wa shaka la tsinisa na inwi. Zwo bvelela ni songo lavhelela. Vha muta vho ni humbelo u vhala nganeavhutshilo ya mufu nga duvha la mbulungo.

Inwi riwalani nganeavhutshilo iyo.

[30]

2.3 MUvhIGO

Inwi ni tou vha khali yo bikaho kha khombo ya bisi yo bvelelaho tsini na muñi wa hañu. Mapholisa vha ndangavhuendi vho ni humbelo u riwala muvhigo nga ha iyo khombo uri vha kone u ñivha tshivhangi tshayo.

Nwalani muvhigo une na ño u nekedza vha ndangavhuendi.

[30]

2.4 MUFHINDULANO

Ni dzulela u ñitongisa na u ñihudza nga vhengele la tsini na hune na dzula hone. Ilo ñuvha no tangana na zwo ni mangadzaho. No renga zwiliwa lune u tou vula fhedzi na wana zwo tshinyala.

Nwalani mufhindulano we na ño u fara na minidzhere wa ilo vhengele musi ni tshi humisa zwiliwa izwo.

[30]

THANGANYELO YA KHETHEKANYO YA B:

30

**KHETHEKANYO YA C: ZWIBVELEDZWA ZWIPFUFHI ZWA VHUDAVHIDZANI/
ZWA TSUMBEDZI/ZWA MAFHUNGO**

MBUDZISO 3

Fhindulani mbudziso NTHIHI kha tharu dzi tevhelaho. Vhulapfu ha phindulo yanu vhu tea u vha maipfi a u bva kha 80 u ya kha 100.

3.1 FULAYASI

Ni muñwaleli wa khoro ya musanda wa hanu. No wana vhurifhi vhune ha khou ramba vhaswa vhothe vha sa shumi vhukati ha vhege.

Nwalani fulayasi dzine na do nea vhaswa vhane na do tangana navho. [20]

3.2 DAYARI

No dzhenelela khetho dza mudzulatshidulo wa komiti ya tsireledzo kha tshitiriki tsha hanu lwa u tou thoma vhutshiloni hanu.

Nwalani dayari ya mañuvha mavhili a musi ni sa athu u dzhenelela na musi no no khethiwa. [20]

3.3 NDAELA

Inwi nga dziholodei ni anzela u thusa laiburari ya muvhunduni wa hanu. Mukhantselara o ni nanga u ya u pfumbudzwa nga ha kushumisele kwa laiburari kha tshitiriki.

Nwalani ndaela dzi no do tevhelwa musi hu tshi shumiswa laiburari iyo hu ndila ya u todou vhuisa tshirunzi tshayo. [20]

**THANGANYELO YA KHETHEKANYO YA C:
MARAGAGUTE:**

20
100